

9. ЦДАВОУ. – Ф.4648. Рада у справах релігій при Раді Міністрів (Держкомрелігій України). – Оп.7. – Спр.691. Інформації Міністерства закордонних справ, огляди преси з релігійних питань, Ради у справах релігій про свою роботу у 1993 р.

10. Бабій М. Експертний аналіз статутів окремих релігійних організацій, які діють в Україні /М.Бабій //Українське релігієзнавство. – 1996. – №2. – С.62–64.

11. ЦДАВОУ. – Ф.4648. Рада у справах релігій при Раді Міністрів (Держкомрелігій України). – Оп.7. – Спр.668. Документи про реєстрацію статутів релігійних центрів та управлінь, експертні заключення статутів релігійних громад, листування з цих питань у 1992 р.

12. Там само. – Ф.4648. Рада у справах релігій при Раді Міністрів (Держкомрелігій України). – Оп.7. – Спр.680. Протокол №6 засідання Колегії Ради за 1993 рік.

13. Там само. – Ф.4648. Рада у справах релігій при Раді Міністрів (Держкомрелігій України). – Оп.7. – Спр.670. Статистичні звіти по Вінницькій, Кримській областях та м.Києву: відомості про кількість релігійних організацій, культових будівель, кількість служителів культу, кількість порушень законодавства на релігійному ґрунті в 1992 р.

14. Там само. – Ф.4648. Рада у справах релігій при Раді Міністрів (Держкомрелігій України). – Оп.7. – Спр.644. Документи по виконанню доручень депутатів Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України (доповідні записки, інформації, довідки в 1992 р.).

15. Церкви і релігійні організації в 2001 році: довідник Державного комітету України у справах релігій / [голов. ред. В.Д.Бондаренко]. – К.: VIP, 2002. – 185 с.

16. Єленський В. Скільки релігій в Україні? /В.Єленський //Людина і світ. – 1996. – №6. – С.2–5.

Цендра, Н.М. Роль религиозно–церковного фактора в политической деятельности высших органов власти (1991–1996 гг.)

Освещаются проблемы государственно–церковных отношений в Украине в 1991–1996 гг. Установлено значение религиозно–церковного фактора в политической деятельности Президента Украины. Исследованы взаимоотношения церкви с высшими органами государственной власти. Проанализировано участие Совета по вопросам религий при Кабинете Министров Украины в регистрации уставов и снятия с регистрации религиозных организаций.

Ключевые слова: *государственно–церковные отношения, государство, Президент Украины, Совет по вопросам религий, регистрация религиозных организаций.*

Tsendra, N.M. The role of religious factor in political activity of the executive powers (1991–1996)

The article is devoted to the problems of relations between the state and church in Ukraine in 1991–1996. The role of religious factor in political activity of the President of Ukraine was found out. Interaction between Church and Superior Public Authority was considered. Participation of Ukraine's National Committee on Religious Matters in the articles registration and in taking societies out of registration was analyzed.

Key words: *state–church relations, state, the President of Ukraine, National Committee on Religious Matters, freedom of religion.*

УДК 655 (477) 1990/2010

Шпак В.І.

Функціонування громадських організацій у видавничій сфері (1990–2010 рр.)

Висвітлено історію становлення, роль і місце громадських організацій у видавничій сфері України в умовах переходу від директивного до ринкового господарювання, проаналізовано основні напрямки їх діяльності, показано основні важелі впливу на розв'язання проблем галузі.

Ключові слова: *видавнича справа, громадська організація, засоби масової інформації, благодійні фонди.*

Політику держави у сфері видавничої справи, правові, економічні та соціальні гарантії її реалізації, систему соціального захисту її працівників визначає Верховна Рада України. Державний комітет телебачення і радіомовлення є центральним органом державної виконавчої влади, підвідомчим Кабінету Міністрів України. Органи виконавчої влади забезпечують реалізацію політики у видавничій справі. В епоху громадянського суспільства в демократичних країнах реальним стимулятором, подразнювачем і народним контролером виступають об'єднання громадян у формі громадських організацій, творчих союзів, професійних спілок тощо. Саме за їх участі здійснюється розроблення як фундаментальних так і тактичних державних програм розвитку, визначається система їх фінансування та контролю виконання.

Закон України «Про об'єднання громадян» від 16 червня 1992 р. № 2460–XII із змінами та доповненнями до нього визначає, що «громадською організацією є об'єднання громадян для задоволення та захисту своїх законних соціальних, економічних, творчих, вікових, національно–культурних, спортивних та інших спільних інтересів». «Для здійснення цілей і завдань, визначених у статутних документах, зареєстровані об'єднання громадян користуються правом: виступати учасником цивільно–правових відносин, набувати майнові і немайнові права; представляти і захищати свої законні інтереси та законні інтереси своїх членів (учасників) у державних та громадських органах; брати участь у політичній діяльності, проводити масові заходи (збори, мітинги, демонстрації тощо); ідейно, організаційно та матеріально підтримувати інші об'єднання громадян, надавати допомогу в їх створенні; створювати установи та організації; одержувати від органів державної влади і управління та органів місцевого самоврядування інформацію, необхідну для реалізації своїх цілей і завдань; вносити пропозиції до органів влади і управління; брати участь у здійсненні державної регуляторної політики;

розповсюджувати інформацію і пропагувати свої ідеї та цілі; засновувати засоби масової інформації; засновувати підприємства, необхідні для виконання статутних цілей тощо.

Об'єднання громадян набуває право власності на кошти та інше майно, передане йому засновниками, членами (учасниками) або державою, набуто від вступних та членських внесків, пожертвуване громадянами, підприємствами, установами та організаціями, а також на майно, придбане за рахунок власних коштів чи на інших підставах, не заборонених законом» [1].

Виходячи зі специфіки видавничої справи громадські об'єднання цього напрямку нерідко поділяють на творчі та підприємницькі. Цей поділ достатньо умовний оскільки кінцеві цілі і завдання зрештою однакові. Об'єднуючись учасники-однодумці реалізують стару істину, що гуртом набагато простіше розв'язувати нагальні проблеми, сприяти розвитку та удосконаленню власної справи, в т. ч. бізнесу, захищати спільні інтереси, як майнові так і немайнові права своїх членів (і навіть не завжди тільки власні, а і певних груп у цілому).

Важливо зазначити, що громадські видавничі об'єднання є складовою частиною представників малого та середнього бізнесу у відстоюванні не тільки галузевих, а й загальних інтересів підприємців. Консолідуючись громадські організації, мають можливість впливати на політику, маючи представництво у владі, цивілізовано лобіювати інтереси свого бізнесу в органах влади. Крім того, беручи участь у складі громадських комітетів, комісій, рад, які створені при інститутах виконавчої влади різного рівня об'єднання намагаються брати участь у підготовці законодавчих та галузевих документів, впливати на актуальні рішення, які стосуються як видавничої справи так і підприємництва загалом.

Відповідно до інформації Міністерства юстиції України в країні на 01 грудня 2010 р. зареєстровано 3213 громадських організацій, з яких, принаймні, 32 задекларували себе представниками видавничо-поліграфічної галузі. Першою з таких організацій була внесена до реєстру під номером 10 від 21 січня 1993 р. «Міжнародна Асоціація Українських дитячих письменників, видавців, діячів культури» [2].

Найчастіше підприємці об'єднуються між собою за: професійними ознаками (Українська асоціація парламентських журналістів, Асоціація спортивних журналістів України, Українська гільдія журналістів-аграрників, Всеукраїнська еко-журналістська асоціація (ВЕЖА), Всеукраїнська громадська організація «Журналісти – медицині», Всеукраїнська громадська організація «Клуб автомобільних журналістів України» тощо); за інтересами (Всеукраїнська громадська організація «Всеукраїнська спілка письменників-мариністів», Громадська організація «Всеукраїнський Автомобільний клуб журналістів», Українська Асоціація письменників художньо-соціальної літератури» тощо); формою проведення роботи (Український пресовий клуб, Всеукраїнська громадська організація «Прес – клуб України» тощо); спрямуванням діяльності: Асоціація Світової Української Преси (АСУП), Міжнародна громадська організація «Інститут регіональної преси та інформації» тощо); залежністю від держави (Фонд незалежної преси України, Асоціація співробітників незалежних журналів тощо).

Цю достатню умовну класифікацію можна було б продовжити, але проведений аналіз показує, що всі вони, безумовно маючи певні специфічні інтереси, різняться реальним наявним потенціалом та ступенем

реальної роботи. Окремі організації лише числяться на папері. Наприклад, Фонд незалежної преси України створений у 1993 році для розв'язання певних проблем окремої групи газет, в т. ч. у взаємодії з державою, залишився, хіба що, тільки в реєстрі.

Серед 22 загальнонаціональних творчих спілок – чотири (Національна Спілка журналістів України, Національна спілка письменників України, Асоціація українських письменників, Всеукраїнська творча спілка «Конгрес літераторів України») обстоюють інтереси галузі. Перші дві спілки стали нащадками журналістської і письменницької організацій УРСР. Спочатку вони були зареєстровані, як громадські організації (09.06.92 р. № 53/20.01.93 – журналісти, і 18.04.91 р. № 90/23.04.93 – письменники), а згодом були перереєстровані у творчі спілки (22.01.99р. № 3 і 03.02.99 р. № 5 відповідно) [3].

Громадські об'єднання у вигляді благодійних фондів нараховують 1094 організації, в т. ч., принаймні, 9 опікуються видавничою сферою, зокрема, Українська асоціація видавців та книгорозповсюджувачів, Всеукраїнський благодійний фонд «Центр сприяння видавцям української книжки», Всеукраїнський благодійний фонд «Книги України», Міжнародний благодійний фонд «Академія української преси», Всеукраїнський благодійний фонд «Журналістська ініціатива» тощо. Першим серед них 12 січня 1999 р. під № 146 було внесено до реєстру Міжнародний благодійний фонд солідарності журналістів «Україна-партнерство» [4].

Не всі громадські об'єднання видавців, створені в Україні, працюють активно, реалізуючи свої статутні завдання. Але є організації, які стали авторитетними всеукраїнськими громадськими об'єднаннями, своєю діяльністю завоювали довіру і повагу як колег по бізнесу так і інших підприємців, творчих працівників, звичайних співгромадян. Це змушує владу рахуватися з ними, дає змогу реально впливати на розвиток галузі, розвиток цивілізованих соціально-економічних відносин, дотримання прав і свобод в Україні. Для них характерними є участь у громадських слуханнях із питань, що стосуються видавничої справи, підприємницької діяльності, підготовка і оприлюднення аналітичних матеріалів про стан галузі, напрацювання пропозицій щодо законотворчих чи інших нормативних актів, комплексна юридична підтримка членів організацій, лобіювання і відстоювання їх інтересів тощо. Вони беруть участь в засіданнях державних колегіальних управлінських органів, дорадчих комітетів та комісій. Зокрема, до складу колегії Державного комітету телебачення та радіомовлення України, що є постійним консультативно-дорадчим органом і утворений для погодженого вирішення питань, що належать до компетенції Держкомтелерадіо України, та для колективного обговорення найважливіших напрямів його діяльності входять представники громадських об'єднань: Афонін Олександр Васильович (Українська асоціація видавців та книгорозповсюджувачів), Лубченко Ігор Федорович (Національна спілка журналістів України), Яворівський Володимир Олександрович (Національна спілка письменників України) [5].

У складі громадської ради при Державному комітеті телебачення та радіомовлення України представлені: Українська асоціація видавців та книгорозповсюджувачів, Академія української преси, Національна спілка журналістів України, ГО «Телекритика», Незалежна асоціація мовників, Українська асоціація видавців періодичної преси, Асоціація «Незалежні регіональні видавці України», ВБФ «Журналістська ініціатива» [6].

Найбільш впливові громадські об'єднання підприємців постійно піклуються про професійну підготовку своїх учасників, особливо молоді, яким крім фахової підготовки надаються знання щодо роботи в малому і середньому бізнесі, основам підприємництва. Регулярно проводяться міжрегіональні та регіональні семінари, наукові конференції, засідання «круглих столів» з найбільш актуальних питань. Проводиться обмін досвідом роботи. А, наприклад, при Київській спілці журналістів створено на громадських засадах Інститут журналістської майстерності для молодих журналістів.

Національна спілка журналістів України є чи не найактивнішим громадським об'єднанням. Створена 1959 р., 1998 р. постановою Кабінету Міністрів України їй було надано статус Національної. Це всеукраїнська творча спілка, що об'єднує професійних творчих працівників – журналістів та інших працівників засобів масової інформації, які професійно займаються журналістикою, публіцистичною діяльністю. НСЖУ має регіональні організації в усіх областях України та в Автономній Республіці Крим. Нині Спілка нараховує понад 16 500 членів [7].

Основна мета – сприяння розвитку журналістики в Україні та захист соціальних, економічних, творчих інтересів журналістів. Серед значущих заходів: журналістські акції «Хвиля свободи» та «Похід свободи», чисельні міжнародні семінари організовані разом з Радою Європи, МФЖ та ЮНЕСКО. НСЖУ неодноразово виступала ініціатором парламентських слухань з питань свободи слова, бере активну участь у підготовці змін до законодавства у галузі засобів масової інформації, проекту Інформаційного Кодексу України, проводить «круглі столи» з податківцями, суддями та іншими представниками владних структур, заснувала «гарячу лінію» щодо утисків ЗМІ та прав журналістів, виступає співорганізатором різноманітних акцій (Національний фестиваль політичної реклами), щорічно проводить у всеукраїнському масштабі зустріч регіональної преси «Азовське літо» (у Бердянську Запорізької обл.). Спілка є засновником премій та творчих конкурсів: Всеукраїнської премії імені Івана Франка, «Золоте перо», «Журналіст року», «Фотожурналіст року», «Кращий футбольний оглядач» (ім. П.Римаренка), «Краща районна (міськрайонна) газета», «Краща первинна журналістська організація», за кращу студентську наукову роботу з проблем масової інформації (ім. А.Москаленка), за краще висвітлення питань педагогіки (ім. П.Ігнатенка) та інших. НСЖУ спільно з провідними вищими навчальними закладами, що готують журналістські кадри, проводить для абітурієнтів конкурс «Шанс» [7].

На межі 1980–х і 1990–х років центром національно–визвольної боротьби була Спілка письменників України. У середовищі українського письменства започатковувалися Народний Рух України, «Просвіта» та «Меморіал».

Створена у 1934 р. Національна спілка письменників України (надалі – НСПУ) – Національна Всеукраїнська творча спілка, як суб'єкт творчої діяльності, що об'єднує за професійними інтересами українських письменників. Постановою Кабінету Міністрів від 8–го жовтня 1998 року Спілці письменників був наданий статус Національної. Нині Національна спілка письменників налічує понад тисячу вісімсот членів [8].

Основною метою діяльності НСПУ є сприяння професійній діяльності письменників України, захист їхніх авторських та громадянських прав; відстоювання честі, гідності, доброго імені літератора, охорона

його творчих і соціальних інтересів, його творчої спадщини у державних органах, громадських організаціях, а також у судах; боротьба з утисками творчої свободи письменників, проти переслідування їх за політичні, національні, релігійні переконання, за дотримання тих чи інших творчих, естетичних принципів. НСПУ піклується про освоєння, збереження і поширення надбань української літератури і мистецтва, а також набутків літератури і мистецтва інших етносів України, сприяє перекладові творів української літератури іншими мовами і перекладові творів літератури інших народів українською мовою. НСПУ сприяє розвитку й захистові української мови, збереженню духовної спадщини минулого, бере участь у громадсько–політичному житті України, відстоює принципи демократії, свободи слова, совісті, політичних поглядів і творчих методів, видає газети, журнали, інформаційні матеріали, здійснює видавничу діяльність через власні видавництва, пропагує у різних формах творчі надбання української літератури, співпрацює із засобами масової інформації, проводить творчі семінари, конференції, симпозиуми, різні літературні свята, фестивалі, ювілейні, громадсько–політичні заходи, міжнародні зустрічі письменників з метою розвитку культурного співробітництва, духовного взаємозбагачення народів, оголошує творчі конкурси, запроваджує, присуджує літературні премії, висуває своїх кандидатів до урядових нагород та почесних звань, на здобуття премій в установленому порядку [8].

НСПУ входить з пропозиціями до органів державної влади і управління України з питань своєї діяльності, бере участь у виробленні рішень органів державної влади та управління.

В усіх двадцяти п'яти областях України діють обласні письменницькі організації. При НСПУ функціонують видавництва «Дніпро», «Український письменник», «Донбас»; періодичні видання «Літературна Україна», «Вітчизна», «Всесвіт», «Київ», «Донбас», «Дзвін», «Березіль» та ін.

На жаль, у листопаді 1996 р. на II (XI) з'їзді група письменників (Юрій Покальчук, Юрій Андрухович, Микола Рябчук, Ігор Римарук та інші) вийшли з СПУ і 1997 р. утворили альтернативну Асоціацію українських письменників [8].

Заслуженим авторитетом у працівників галузі користується Українська асоціація видавців та книготорговців. Саме вона є однією з найбільш впливових громадських організацій України, що представляє інтереси суб'єктів видавничої галузі в центральних органах законодавчої та виконавчої влади та на місцевому рівні у більшості областей України. Зареєстрована 17 червня 1994 року як Українська асоціація недержавних видавництв, перереєстрована у 1996 р. як Українська асоціація видавців, а у 2000 р. вона отримала сучасну назву.

На сьогодні до її складу входять майже 130 найбільших видавництв та книготорговців усіх форм власності, які поставили за мету створення для суб'єктів видавничої справи України сприятливих умов для їхньої ефективної діяльності по забезпеченню населення вітчизняним духовно–матеріальним продуктом, зростання ролі української книги у формуванні самосвідомості української нації.

З ініціативи та при активному лобіюванні УАВК були внесені зміни в закони України: «Про видавничу справу», «Про податок на додану вартість», «Про оподаткування прибутку підприємств». За ініціативою та прямою участі УАВК було підготовлено повноформатний Закон України «Про державну підтримку книговидавничої справи в Україні». Крім того,

УАВК є автором та ініціатором прийняття трьох Указів Президента (1998, 2000 та 2006), більшості законодавчо–нормативних актів, які регламентують діяльність суб'єктів видавничої справи й спрямовані на поліпшення стану національної книговидавничої галузі.

Саме Асоціація стала розробником у 2006 році «Карти проблем книговидання та бібліотечної справи в Україні», який ліг в основу проекту «Заходів по сприянню розвитку вітчизняного видання та книгорозповсюдження», підготовленого Міжвідомчою комісією при Кабінеті міністрів України.

Асоціація виступає активним захисником своїх членів при виникненні колізій між ними та органами влади, у центрі й на місцях, у питаннях, пов'язаних із орендними відносинами, неправомірними діями податкових адміністрацій, іншими подіями, які заважають їх ефективній роботі. Захищено і зупинено виселення десятків книжкових магазинів за участю судових інстанцій, вирішені питання про зняття необґрунтованих претензій та фінансових санкцій з боку податкових служб до конкретних суб'єктів видавничої справи.

Сприяння в проведенні книжково–виставкових заходів завжди було й залишається одним із пріоритетних напрямків діяльності УАВК. За її участю були організовані національні книжкові форуми: Львівський форум видавців, Харківський фестиваль «Світ книги», Міжнародна книжкова виставка «Книжковий світ», форум «Дні української книги на Одещині». Представники Асоціації брали участь більш ніж у 20 міжнародних конференціях, пов'язаних з питаннями європейського та світового книжкового законодавства, ролі книги в суспільстві, проблемами діяльності суб'єктів видавничої справи. Зокрема, представники Асоціації були співрозробниками підсумкових документів Варшавської (1996) конференції Ради Європи «Законодавство у світі книги».

Асоціацією було організовано й проведено в Україні Міжнародну конференцію «Законодавство у світі книги: реалізація в Україні рекомендацій Варшавської конференції Ради Європи» (1997) [9].

98 видавничих компаній, які видають понад 350 видань, об'єднані Українською асоціацією видавців періодичної преси (УАВПП) для того, щоб сприяти створенню цивілізованого ринку преси, збільшенню його рекламної ємності, спрощенню правил та регулювань, покращенню умов для ведення бізнесу, підвищенню його інвестиційної привабливості. З моменту створення (у 2001 році) УАВПП послідовно докладає зусиль як до покращення законодавства та норм, які регламентують ведення бізнесу, так і передає видавцям знання та технології, необхідні для розвитку видавничих компаній.

УАВПП є спів–ініціатором та співорганізатором Європейської Конференції Видавців та Розповсюджувачів Преси, співзасновником та співорганізатором «Газетного Клубу», засновником та організатором «Юридичного Медіа Клубу» спів–ініціатором та співорганізатором Конкурсу професійної журналістики «Честь Професії», ініціатором розробником Класифікатора друкованих ЗМІ. З листопада 2001 року УАВПП представляє Україну у Всесвітній Газетній Асоціації (WAN), а з 2003 року – членом Міжнародної Федерації Періодичної Преси (FIPP).

УАВПП докладає постійних зусиль до покращення рівня професійної освіти працівників галузі, підвищення стандартів професійної журналістики, створення рівних та сприятливих умов для ведення видавничого бізнесу в Україні. УАВПП виконує проекти за підтримки

організації «Міжнародна підтримка ЗМІ», Фонду розвитку українських ЗМІ Посольства США в Україні, Міжнародного фонду «Відродження», проекту «У–Медіа», постійно організовує та проводить тренінги для працівників видавництва.

УАВПП послідовно збирає, відстежує та аналізує дані про галузь друкованих ЗМІ в Україні, готує щорічні статистичні та аналітичні довідки та звіти [10].

Захистом професійних інтересів розповсюджувачів та видавців преси в Україні, формуванням в країні цивілізованого ринку преси, системи розповсюдження періодики, а також захистом прав та інтересів своїх членів опікується Всеукраїнська асоціація видавців та розповсюджувачів преси (ВАВРП), яка була заснована в 1996 році. З лютого 2010 – ВАВРП є офіційним представником в Україні Асоціації європейських журналістів – як Українська секція АЕЖ [11].

На цьому ж ринку достатньо активно працюють: Співдружність працівників інформаційних видань України (заснована у 2003 році), Асоціація «Незалежні регіональні видавці України» (2005 р.), Українська гільдія головних редакторів (керівників) засобів масової інформації (1995 р.), Незалежна медіа–профспілка України (що є повноправним членом Міжнародної федерації журналістів, 2005 р.) тощо.

На досягнення західних медіа–стандартів якісного журналізму та сприяння розвитку незалежних медіа в Україні спрямована діяльність Академії Української Преси (АУП), заснованої у 2001 році. Вона пропонує тренінги та інші заходи з підвищення кваліфікації журналістів, видавців, зокрема, з таких тем: «базові журналістські навички», «медіа та право», «медіа та економіка». З 2001 року, Академія Української Преси провела близько 100 тренінгів та семінарів, які тривали від одного дня до одного тижня. З 2002 року, Академія Української Преси виконує медіа моніторинг у співробітництві з Інститутом соціології Національної академії наук України та його провідними експертами [12].

Слід також зауважити, що на території України працюють та підтримують діяльність громадських організацій деякі благодійні організації та фонди інших держав: Міжнародний Фонд «Відродження», Альянс Партнерства Каунтерпарт, Дім свободи в Україні тощо.

Разом з тим, вплив громадських об'єднань підприємців на розвиток галузі ще не є достатньо потужним. Необхідно підвищувати їх організуючу роль для вирішення видавничих проблем. На думку автора, для значного підвищення ефективності дій необхідна концентрація зусиль усіх громадських об'єднань на найбільш проблемних ділянках, постійна злагожденість і координація їх дій. Маючи спільну мету, потрібно рішуче позбавлятися усього, що заважає цьому, особливо власних амбіцій очільників організацій. Потрібно активніше формувати громадську думку, використовуючи, в першу чергу, сучасні інформаційні технології. Варто глибше вивчити і активніше запозичувати світовий досвід з питань співпраці між державою та громадськими об'єднаннями.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про об'єднання громадян» від 16.06.1992 № 2460–ХІІ // Голос України від 18.07.1992.
2. Реєстр громадських організацій // Міністерство юстиції України [Електронний ресурс]. – 10.01.2011 р. – Режим доступу : <http://www.minjust.gov.ua/0/18501>.

3. Реєстр творчих спілок // Міністерство юстиції України [Електронний ресурс]. – 10.01.2011 р. – Режим доступу : <http://www.minjust.gov.ua/0/18503>.
4. Реєстр благодійних організацій // Міністерство юстиції України [Електронний ресурс]. – 10.01.2011 р. – Режим доступу : <http://www.minjust.gov.ua/0/18502>.
5. Персональний склад колегії Держкомтелерадіо // Державний комітет телебачення і радіомовлення України [Електронний ресурс]. – 18.01.2011 р. – Режим доступу : http://comin.kmu.gov.ua/control/publish/article/main?art_id=79766&cat_id=62233.
6. Склад громадської ради при Державному комітеті телебачення і радіомовлення України // Державний комітет телебачення і радіомовлення України [Електронний ресурс]. – 18.01.2011 р. – Режим доступу : http://comin.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=79583&cat_id=72570.
7. Національна спілка журналістів України // [Електронний ресурс]. – 11.01.2011 р. – Режим доступу : <http://nsju.org/tabmenu/splka>.
8. Національна спілка письменників України // [Електронний ресурс]. – 11.01.2011 р. – Режим доступу : <http://nspu.at.ua/index/0-2>.
9. Українська асоціація видавців та книгорозповсюджувачів // [Електронний ресурс]. – 11.01.2011 р. – Режим доступу : http://uabooks.info/ua/ukrainian_association_publishers/?pid=1492.
10. Українська асоціація видавців періодичної преси // [Електронний ресурс]. – 11.01.2011 р. – Режим доступу : <http://www.uapp.org/directors.htm>.
11. Всеукраїнська асоціація видавців та розповсюджувачів преси // [Електронний ресурс]. – 11.01.2011 р. – Режим доступу : <http://www.uappd.com.ua>.
12. Академія української преси // [Електронний ресурс]. – 11.01.2011 р. – Режим доступу : <http://www.aup.com.ua/?cat=academy&subcat=activity&menu=projects>.

Шпак В.І. Функціонування громадських організацій у видавничій сфері (1990–2010 рр.)

Висвітлено історію становлення, роль і місце громадських організацій у видавничій сфері України в умовах переходу від директивного до ринкового господарювання, проаналізовано основні напрямки їх діяльності, показано основні важелі впливу на розв'язання проблем галузі.

Ключові слова: видавнича справа, громадська організація, засоби масової інформації, благодійні фонди.

Shpak, V.I. Functioning of public organizations in the sphere of publish (1990–2010)

Describes history of the formation, role and place of public organizations in the Ukrainian publishing sector, in the transition from directive to the market economy, main features of their activity and main leverages in field of resolving problems.

Key words: publishing, public organization, media, charitable foundations.

УДК 930.1:94(477.7–22=14) (045)

Романцова Н.І.

Історія грецьких сіл Приазов'я у дослідженнях сучасних українських учених

Досліджується сучасний стан наукової розробки проблеми з історії грецьких сіл Приазов'я. Аналізуються праці сучасних науковців М.А.Араджіоні, К.В.Балабанова, Н.І.Бацак, А.В.Гедьо, С.В.Новікової, Н.О.Терентьєвої, Л.Д.Якубової та інших. Історіографічний огляд дає можливість з'ясувати ступінь вивчення та перспективи подальших досліджень означеної теми.

Ключові слова: грецька спільнота, елліністичні дослідження, національна самоідентифікація, українсько–грецькі відносини, національне відродження

Грецькі села Приазов'я становлять цікавий, своєрідний етнічний феномен сучасної України, обумовлений компактним проживанням грецької спільноти на території Донецького краю. Греки Приазов'я як самобутня етнокультурна спільнота з'явилися в результаті здійснення імперської політики цариці Катерини II внаслідок нелегкої епопеї переселення християн з Криму у 1778–1780 рр. Зараз вони становлять найбільш чисельну, консолідовану грецьку громаду України, зберігаючи свої національні, культурні традиції.

Історія грецьких сіл Приазов'я від часу їх виникнення викликала значний науковий інтерес українських вчених, краєзнавців. Серед провідних осередків наукових досліджень грецької проблематики виділяється Інститут історії України НАН України.

Розглядаючи сучасні елліністичні дослідження в Інституті історії України НАН України, необхідно відзначити діяльність Центру українсько–грецьких відносин (створений у 1993 р. як Кабінет українсько–грецьких відносин НАН України), який діяв до 2009 р. Одним з завдань Центру було дослідження історії та діяльності грецьких громад в Україні. Цей підрозділ Інституту історії України здійснював дослідження наукової теми «Грецька спільнота в Україні: інтеграційні процеси та моделі національної самоідентифікації». До літа 2009 р. Центром та науковим проектом керувала провідний науковий співробітник, канд. іст. наук Н.О.Терентьєва.

У своїх монографіях – «Еллінізм в Україні» (видано в Афінах новогрецькою мовою в 1995р.) [1], «Греки в Украине: экономическая и культурно–просветительская деятельность (XVII – XX вв.)». – Київ,